

СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Биляна Николаева Великова-Цонкова
Университет „Проф. д-р Асен Златаров” - Бургас**

относно дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, направление „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Евангелия Петрос Ниару, докторант в катедра „Психология“, ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

Тема на дисертацията: „Удовлетвореност от работата, самоуважение и копинг-стратегии при учители от детски градини“

Научен ръководител: доц. д-р Русанка Манчева, ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

Актуалност и значимост на изследвания проблем

Дисертационният труд е посветен на проучване на връзките между себеуважението, удовлетвореността от работата и избора на стратегии за справяне с бърнаут синдрома при детските учители в Република Гърция. Професионалното изпепеляване на учителите в предучилищна възраст е актуален и социално значим проблем, особено в контекста на отминалата икономическа криза в страната. Добре обоснована е мотивацията за избор на тема предвид отчитаната в последните години в Р. Гърция тенденция за повишаване на професионалната умора сред учителите от предучилищна възраст, тенденция, която бележи ръст в национален и международен аспект. В този смисъл разработката предоставя възможност за анализ и дискусия на значими от изследователска и приложна гледна точка резултати, разкриващи взаимовръзките между основни личностни, демографски фактори и фактори на средата и от друга страна, съществени аспекти на психичното здраве и благополучие на детските педагози.

Обща оценка на дисертационния труд

В структурно отношение дисертацията включва увод, теоретична, емпирична част, анализ на резултатите, изводи и дискусия, заключение, приноси, библиография и едно приложение с методиката на изследването. Общият обем е 187 страници. Литературните източници са 110, сред които се открояват класически и съвременни автори и изследвания по темата.

Теоретичната част на дисертацията е подробно и в детайли разработена, което свидетелства за доброто познаване от докторантката на литературата и изследванията в тази научна област. В четиринадесет параграфа са изяснени концептуалните основи и свързаността между анализиранияте конструкти, което предполага научно обоснована теоретична рамка на авторското изследване.

В началото са изяснени историческите предпоставки за развитие и институционалната рамка на съвременното предучилищното образование в Гърция, организацията и функционирането на детските градини, работната среда, условията на труд и характеристиките на работата на детските учители, техният социален статус, възможностите за професионална квалификация и развитие, както и предизвикателствата в учителската професия.

Обособен е специален параграф, посветен на ролята на самооценката за ефективността и удовлетвореността от работата на детските учители и влиянието, което тя оказва върху децата, с които работят. Добре би било в този параграф да се предложи по-конкретна операционализация на понятията „самооценка“, „обща самооценка“ и „самоуважение“ и връзките помежду им.

Теоретичният обзор продължава с подробен преглед на основните изследвания и концепти, свързани със синдрома на професионалното прегаряне, копинг механизмите за справяне със стреса на работното място и удовлетворението от работата на детските учители.

Втора глава представя методологията, организацията и методиката на изследването. Целите, задачите и издигнатите хипотези са ясно и коректно формулирани, което доказва отличната изследователска ориентация на докторантката. Подбраният изследователски инструментариум е релевантен на целите на проучването. Апробирана е тестова батерия, включваща два модифицирани за целите на изследването въпросника (*Кратка версия на въпросника за удовлетвореност от работата MSQ на Weiss et al., 1967* и *Въпросник за справяне с преживени проблеми COPE на Carver et al., 1989*), *Скала за обща самооценка на М. Розенберг* и *Раздел демографски данни*. Изследването е проведено върху 202 учители от различни детски градини в цяла Гърция.

По отношение на психометричните характеристики използваните инструменти показват приемливо равнище на вътрешна консистентност както на общо ниво, така и на ниво субскали, но липсат детайлни данни за приложен факторен анализ на структурата на модифицираните въпросници.

Статистическата обработка на данните е съобразена с целите на изследването.

Трета глава представя резултатите от проведеното изследване, което не е коректно отразено в съдържанието на дисертационния труд. Данните са онагледени с помощта на 29 таблици и 21 фигури. Отхвърлят се две от работните хипотези, отнасящи се до връзки между себеуважението, удовлетворението от работата и избора на копинг стратегии от детските учители поради наличието на слаби корелации помежду им. Частично се потвърждава третата хипотеза за влияние на демографските фактори върху избора на копинг стратегии.

В края на главата прецизно са обобщени и дискутирани основните резултати, както са и формулирани изводите от проведеното изследване. Трябва да се отбележи, че добро впечатление правят интерпретативните умения на докторантката.

Научни приноси

Представеният автореферат адекватно отразява дисертационната разработка. Изведените приноси на работата отговарят на съдържанието и на установените

закономерности. В автореферата са посочени четири публикации по темата на дисертацията, две от които в съавторство.

Критични бележки и препоръки

Дисертационният труд притежава редица безспорни достойнства, но също така се констатира и някои недостатъци, които дават основание за конкретни бележки. В теоретичната глава се забелязват множество детайлизирани параграфи, отбелязани като подглави (напр. 1.12.1.1, 1.12..1.2, 1.12.3.1, 1.12.3.2 и т.н.), които могат да се обединят, защото някои от тях не надвишават половин/една страница.

Заклучение

Независимо от направените препоръки и бележки, считам, че дисертацията е по актуална и значима тема, представя способностите на докторантката да планира, организира и проведе научно изследване, като се базира на различни психологични конструкти, да обработи и представи резултатите от изследването. Всичко това ми дава основание да предложа на уважаваното научно жури да оцени дисертационния труд положително и гласувам с „Да” за присъждането на Евангелия Петрос Ниару на образователната и научна степен „ДОКТОР“ в област на висше образование: 3. Социални, правни и стопански науки, професионално направление: 3.2. Психология; направление „Педагогическа и възрастова психология”.

23.10.2023 г.

гр. Бургас

Изготвил становището:

(доц. д-р Биляна Великова-Цонкова)

OPINION

by Assoc. Prof. Bilyana Nikolaeva Velikova-Tsonkova, PhD

University Prof. Dr. Asen Zlatarov Burgas

regarding a dissertation for awarding the educational and scientific degree "Doctor" in: Field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, Professional direction 3.2 Psychology, Field "Educational and Age Psychology"

Author: Evangelia Petros Niaroup, PhD student, Department of Psychology, South West University of Blagoevgrad "Neofit Rilski"

Title: Work satisfaction, self-esteem and copying strategies in preschool teachers"

Supervisor: Assoc. Prof. Rusanka Mancheva, PhD

Currency and significance of the researched problem

The dissertation work is concentrated on studying the connections between self-respect, work satisfaction and the choice of strategies for coping with the burnout syndrome in preschool teachers in Republic of Greece. The occupational burnout of teachers of preschool aged children is a current and socially significant problem, especially in the context of the past economic crisis in the country. The motivation of the choice of subject is justified well, considering the tendency, discovered in recent years in Republic of Greece, in the increase in occupational wearing out amongst teachers in preschools; a tendency, which shows growth in national and international aspect. In this sense, the work presents an opportunity for analysis and discussion of significant results, in terms of research and application, which uncover the interconnections between basic personal, demographic factors, and environmental factors and, on the other hand, significant aspects of mental health and wellness of children pedagogues.

General evaluation of the dissertation

In terms of structure, the dissertation includes an introduction, a theoretical and an empirical part, analytical part, deductions and discussion, conclusion, contributions, bibliography, and one appendix with the research method approach. The total volume is 187 pages. The literary sources are 110, among which, classic and contemporary authors and research on the subject stand out.

The theoretical part of the dissertation is detailed and elaborately developed, which shows the good knowledge of the doctorate candidate of the literature and research in this scientific area. Fourteen paragraphs explain the conceptual bases and the connection between the analyzed constructs, which is a premise for scientifically justified theoretical framework of the author's research.

The beginning clarifies the historical prerequisites for development and the institutional framework of contemporary preschool education in Greece, the organization and functioning of kindergartens, the work environment and conditions, as well as the job description of children teachers, their social status and the opportunities for professional qualification and growth, and also the challenges in the teacher profession.

A special paragraph is dedicated to self-evaluation regarding efficiency and work satisfaction of children teachers and the effect it has on the children they work with. It would be better if this paragraph included a more specific operationalization of the terms "self-evaluation", "general self-evaluation", and "self-respect" and the connections between them.

The theoretical overview continues with a detailed review of the main research and concepts, related to the occupational burnout syndrome, the work-related stress coping mechanisms and work satisfaction of children teachers.

The second chapter presents the research methodology, organization, and methods. The goals, problems and hypotheses are clearly and specifically formulated, which shows the excellent research orientation of the doctorate candidate. The chosen research tools are relevant for the purposes of the study. A test battery was approved, which includes two questionnaires, modified to suit the purposes of the research (*Minnesota Satisfaction Questionnaire – MSQ (short form)* by Weiss et al., 1967 and *Carver et al.'s Coping Orientations to Problems Experienced Inventory (COPE)*, 1989), also *Rosenberg Self-Esteem Scale – RSES*, (1991) and a section for demographic data. The research was done with 202 teachers from various kindergartens throughout Greece.

In regards of the psychometric characteristics, the tools used show an acceptable level of internal consistency, both in general, and in a more specific way, at a subscale level, but there are no data regarding the applied factor analysis of the modified questionnaire structure.

The statistical data processing is suited to the purposes of the research.

Chapter three presents the results of the research, which are not correctly indicated in the content of the dissertation. Research results are visualized in 29 tables and 21 figures. Two of the working hypotheses are disproved, which dealt with the connections between self-respect, work satisfaction, and the choice of coping strategies by children teachers due to weak

correlations between them. A third hypothesis is partially proved, which deals with the influence of demographic factors on the choice of coping strategies by the teachers.

The end of the chapter includes a precise summary and discussion of the main results and the deductions of the research are formulated. It is worth noting that the interpretative skills of the doctorate candidate are quite impressive.

Scientific contributions

The presented review paper adequately reflects the dissertation work. The presented contributions of the work correspond to the contents and the established conformities. The review paper quotes four publications on the dissertation subject, two of which are co-authored.

Critical notes and recommendations

The dissertation work has a number of indisputable merits, but there are also some flaws, which give grounds for specific notes. The theoretical chapter includes many detailed paragraphs, marked as subchapters, which could be united as some of them are shorter than half/one page.

Conclusion

Regardless of the recommendations and notes, I consider the dissertation work to be on a current and significant subject, presenting the ability of the doctorate candidate to plan, organize, and conduct scientific research, using various psychological constructs, to process and present the research results. Everything stated up to this point gives me a reason to suggest to the respected members of the Scientific Jury that they evaluate the scientific work positively and to vote "Yes" for the awarding of the educational and scientific degree "**Doctor**" to **Evangelia Petros Niarou** in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, Professional field 3.2. Psychology, Field "Educational and Age Psychology".

23 October 2023

Burgas

Prepared the opinion:

(Assoc. Prof. Bilyana Velikova-Tsonkova, PhD)